

Bloem

Rozen

Mobiel

CD

Vliegtuig

Kaas

Moeder

Koffie

Gezellig

HOME IN ON HOLLAND

EU

Zee

Koe

Windmolen

Den Haag

Boek

NT2

Pen

Huis

Een praktische cursus Nederlands voor beginners

door dr Ruud Hisgen en drs Paul Regeer

Hoofdstuk 13

LEERSTOF

Woordvolgorde in bijzinnen

Dat – of

De hond is ziek.

Ik denk *dat* de hond ziek is.

Hij gaat morgen naar de bioscoop.

Ik weet niet *of* hij morgen naar de bioscoop gaat.

Ik vraag hem *of* hij morgen naar de bioscoop gaat.

De hond heeft mijn biefstuk opgegeten.

Ik denk *dat* de hond mijn biefstuk heeft opgegeten.

(Ik denk *dat* de hond mijn biefstuk opgegeten heeft.)

Het vliegtuig is om 10.15 geland.

Ik denk *dat* het vliegtuig om 10.15 is geland.

(Ik denk *dat* het vliegtuig om 10.15 geland is.)

Jan zegt: "Ik ga naar huis."

Jan zegt *dat* hij naar huis gaat.

Meneer Israëls is een psychiater.

Ik weet niet *of* hij rijk is.

Ik denk *dat* hij heel rijk is.

Ik weet niet hoeveel hij per jaar verdient.

Ik denk *dat* hij € 200.000 per jaar verdient, maar ik weet het niet zeker.

Ik weet niet zeker *of* hij vanavond komt.

Dus ik vraag hem *of* hij vanavond komt.

"Zeg, ik geef vanavond een feest. Kom jij ook?"

"Nou, ik weet niet *of* ik vanavond tijd heb. Ik denk wel *dat* ik kom. Ik denk *dat* ik om tien uur kom."

Weet u *of* de trein al is vertrokken?

Ik weet niet *of* de trein al is vertrokken.

Ik denk *dat* hij nog niet is vertrokken.

OEFENING 1

Voorbeeld:

Hij rijdt in een auto. (Ik denk...)

Ik denk *dat* hij in een auto rijdt.

Oefening:

- 1 De trein reed 100 km per uur. (Ik denk...)
- 2 Hij is intelligent. (Ik weet niet...)
- 3 Chinees is een moeilijke taal. (Ik denk niet...)
- 4 Hij is gisteren met de trein naar Parijs gegaan. (Ik denk...)
- 5 Hij heeft het hele jaar hard gewerkt. (Ik weet niet...)
- 6 Zij begreep alle oefeningen in hoofdstuk 3. (Ik weet niet...)
- 7 Wil jij een taart voor mij bakken? (Ik vraag je...)
- 8 Willem Alexander heeft een nieuw vliegtuig gekocht. (Ik denk dat...)
- 9 Jij maakte een ernstige fout. (Ik dacht...)
- 10 De kruidenier verkocht verse eieren. (Ik wist niet...)

LEERSTOF

Waarom – omdat – daarom

Waarom ga jij naar het theater?

Ik ga naar het theater omdat ik een vrijkaartje heb.

Waarom rijd jij door het rode licht?

Ik rijd door het rode licht omdat ik haast heb.

Waarom drink jij melk?

Ik drink melk omdat het lekker is.

Waarom lig jij in bed?

Ik lig in bed omdat ik een griepje heb.

Daarom lig ik in bed.

Waarom heb jij een blauwe jurk gekocht?

Ik hou van blauwe jurken.

Daarom heb ik een blauwe jurk gekocht.

OEFENING 2

Voorbeeld:

Waarom gaat zij naar Zwitserland op vakantie?

(Zwitserland is een mooi land)

Zij gaat naar Zwitserland op vakantie omdat Zwitserland een mooi land is.

Oefening:

1. Waarom blijft de secretaresse vandaag thuis? (Zij is bang voor haar baas)
2. Waarom gaat meneer De Vries naar het theater? (Hij houdt van toneel)
3. Waarom leert mevrouw Blake Nederlands? (Zij woont in Nederland)
4. Waarom keek de hele familie naar de t.v.? (Maxima brak een been)
5. Waarom woont u in Nederland?

LEERSTOF

Zodat

Mijn secretaresse is ziek zodat ik vandaag zelf mijn eigen brieven typ.

Zij is zo ziek dat zij in het ziekenhuis blijft.

Hij schreeuwt zo hard dat mijn oren pijn doen.

Hij is zo knap dat alle vrouwen van hem houden.

OEFENING 3

Voorbeeld:

Zij is ziek. Ze blijft thuis.

Zij is zo ziek dat zij thuis blijft.

Oefening:

- 1 Hij viel hard. Hij brak zijn been.
- 2 Hij is intelligent. Hij was op zijn vijfentwintigste al professor.
- 3 Het was heet buiten. De mussen vielen van het dak.
- 4 Het heeft gesneeuwd. Buiten is alles wit.
- 5 Gerard Depardieu is lelijk. Iedereen vindt hem leuk.

LEERSTOF**Als – toen****Als (indien = schijftaal)**

Ik betaal het hoofdgerecht, als jij de soep betaalt.
 We gaan morgen niet naar het strand, als het slecht weer is.
 Ik eet een boterham, als ik honger heb.

Als (wanneer = schijftaal)

Ik werk 's nachts. Ik ga naar bed, als andere mensen opstaan.
 of: Ik ga naar bed, wanneer andere mensen opstaan.
 Ik eet pizza's, als ik in Italië ben.
 Ik leer Spaans, als ik in Spanje ben.

Als (wanneer) + verleden tijd = toen

Ik leerde Spaans, toen ik in Spanje woonde.
 Ik at pizza's, toen ik in Italië was.
 Ik keek t.v., toen hij binnenkwam.

OEFENING 4**Vul in: als of toen****Voorbeeld:**

Ik neem mijn paraplu mee het regent.
 Ik neem mijn paraplu mee, als het regent.

Oefening:

- 1 Alle kinderen spelen buiten het sneeuwt.
- 2 Ik geef jou een euro jij mij twee muntjes van 50 cent geeft.
- 3 Men maakt promotie men goed zijn best doet.
- 4 Mevrouw De Vries staat op de wekker gaat.
- 5 De hamburgers waren veel lekkerder Clinton nog president was.
- 6 Alle mensen zijn blij het Kerstmis is.
- 7 De politie-agent werd boos ik door het rode stoplicht reed.
- 8 Meneer De Vries zat de hele dag op de w.c. zijn schoonmoeder op bezoek was.
- 9 De meeste mensen zijn dronken ze twintig biertjes hebben gedronken.
- 10 Ik leerde Engels ik vijf jaar oud was.

LEERSTOF**Terwijl**

Meneer Van Ostade leest de krant in zijn warme woonkamer, terwijl mevrouw Van Ostade buiten in de regen in de tuin werkt.
 Zij leest een boek van Harry Mulisch, terwijl hij naar een cd van Marco Borsato luistert.
 Ik schrijf een brief, terwijl Jan een kopje koffie drinkt.

LEERSTOF**Bijzin – hoofdzin**

Jij betaalt de soep, als ik het hoofdgerecht betaal.
 Als jij de soep betaalt, betaal ik het hoofdgerecht.
 Ik leerde Spaans, toen ik in Spanje woonde.
 Toen ik in Spanje woonde, leerde ik Spaans.
 Ik schrijf een brief, terwijl Jan een kopje koffie drinkt.
 Terwijl Jan een kopje koffie drinkt, schrijf ik een brief.

OEFENING 5**Voorbeeld:**

Omdat ik honger had, (ik – eten) een boterham.

Omdat ik honger had, at ik een boterham.

Oefening:

- 1 Als het mooi weer is, (we – gaan) naar het strand.
- 2 Terwijl meneer Vermeer de afwas doet, (zijn vrouw – kijken) naar de televisie.
- 3 Toen ze in Parijs waren, (ze – bezoeken) de Eiffeltoren.
- 4 Omdat het in Nederland altijd regende, (wij – emigreren) tien jaar geleden naar Portugal.
- 5 Als ik dorst heb, (ik – drinken) een glas bier.
- 6 Voordat ik naar de bioscoop ga, (ik – eten) in een restaurant.
- 7 Terwijl Piet de kat eten geeft, (zijn zuster – uitlaten) de hond.
- 8 Toen ik trouwde, (het – zijn) slecht weer.
- 9 Als jij opstaat, (de nachtpartier – gaan) naar bed.
- 10 Op het moment dat ik mijn oude vriend na al die jaren weer zag, (de bus – wegrijden).

LEERSTOF**Dus – en – maar – of – want**

Bush is in Genève, omdat er een topconferentie is.

Bush is in Genève, want er is een topconferentie.

Jan leest een boek, en ik lees de krant.

Ik kom naar je feest, maar ik blijf niet zo lang.

De winkels zijn gesloten, dus we doen geen boodschappen.

(ook: De winkels zijn gesloten, dus doen we geen boodschappen.)

Ik kijk naar de televisie, of ik ga naar de bioscoop.

OEFENING 6**Maak één zin van de volgende zinnen.**

- 1 De zon schijnt en het is lekker weer. (dus) De stranden zijn weer vol.
- 2 Ik houd niet van voetbal. (omdat) Mijn vader was een voetbalfanaat.
- 3 Hij groeide op het platteland op. (maar) Hij houdt niet van tuinieren.
- 4 De hond heeft mij gebeten. (dus) De hond gaat het huis uit. (of) Ik ga het huis uit.
- 5 Ik eet vandaag geen lunch. (want) Ik was bij de tandarts.
- 6 (omdat) Ik heb vandaag al twintig kopjes koffie gedronken. Ik ben heel nerveus. (dus) Ik drink geen koffie meer.
- 7 Hij ziet er heel blij uit. (maar) Ik weet niet. (of) Hij heeft de loterij gewonnen.
- 8 (toen) Ik werd wakker. Ik lag in een vreemd bed in een vreemd land.
- 9 Ik heb geen idee. (hoe) Ik ben daar gekomen.
- 10 De werknemers werken steeds efficiënter. (sinds) Het bedrijf veranderde van directie.